

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1981/2023
22.01.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Драган Николић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2800/22 од 04.10.2022. године, у седници одржаној 22.01.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2800/22 од 04.10.2022. године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2800/22 од 04.10.2022. године укинута је пресуда Основног суда у Врању П 129/21 од 17.08.2021. године и пресуђено тако што је одбијен тужбени захтев тужилаца којим су тражили да им тужена на име накнаде нематеријалне штете за трпљење душевних болова и патњи за нарушени лични и породични живот, трпљење неизвесности, неодговарање државних органа и намерно скривање и заташкавање информација о стварној судбини њихове ћерке рођене ...1986. године, због реакције и ставова надлежних органа, који су показали трајну незаинтересованост да се утврди где је и каква судбина њиховог детета, исплате сваком износ од по 1.250.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.02.2019. године до коначне исплате; обавезани су тужиоци да туженој на име трошкова парничног поступка исплате износ од 169.500,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено, преко пуномоћника изјавили ревизију сходно члану 403. став 2. тачка 3. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона парничном поступку у вези са чланом 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени

гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је примљена на Гинеколошко одељење болнице у Врању дана ...1986. године због порођајних болова и иста се породила дана ...1986. године када је родила мртво женско дете, а отпуштена је дана ...1986. године. Према отпусној листа са епикризом Гинеколошког одељења болнице у Врању од ...1986. године, приликом пријема ББ у болницу дана ...1986. године, на пријему се нису чули тонови плода, иста се породила следећег дана ...1986. године када је у 14,00 часова родила мртво женско дете тешко 1500 грама, дугачко 43 цм, након чега је отпуштена ...1986. године, а отпусна листа је потписана од стране примаријуса др ВВ. Од пријема у болницу, па до порођаја, што је временски период од преко 24 часа, тужила није осећала покрете бебе. У историји болести је констатовано да су приликом спољног прегледа ББ констатовани откуцаји детињег срца 140 у минути. Не постоји обдукциони налаз детета, а у матичној књизи рођених њихово дете, рођено ...1986. године уписано је дана ...1986. године по пријави Медицинског центра у Врању бр. .. од ...1986. године, при чему у рубрици „примедбе“ није назначено да је дете мртво рођено, нити је дете уписано у матичну књигу умрлих. Тужиоци нису видели дете по рођењу, а сумња да је оно живо, код тужиоца АА се јавила након сазнања за аферу са несталим бебама током 2001. године, а код тужиле ББ током 2004. године, када ју је о томе обавестио супруг. Тужбу у овој парници тужилац је поднео 27.02.2019. године, а у односу на тужилу извршено је субјективно проширење 16.06.2021. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је тужбени захтев тужилаца одбио као неоснован, закључујући да у конкретном случају нема места примени члана 8. Европске конвенције на коју се тужиоци позивају; да је здравствена установа пријавила рођење бебе на основу које је надлежна матична служба на начин и под условима прописаним Законом о матичним књигама извршила упис чињенице рођења у матичну књигу рођених, уз административни пропуст да се констатује рођене мртвог детета; да је уредно вођен медицински протокол са подацима о здравственом статусу превремено рођеног детета, предузетим свим дијагностичким и терапијским процедурама, историји болести и отпусној листи у којој су уписани подаци о рођењу мртвог детета, његовој тежини и дужни приликом порођаја и предузетим дијагностичким и терапијским процедурама, да евентуалне нејасноће и неслагања у медицинској документацији и изводу из матичне књиге рођених, само по себи, не значе да је тужена аутоматски одговорна за штету коју тужиоци потражују у овом спору, те да су сви органи којима су се тужиоци обраћали поводом утврђења статуса детета рођеног ...1986. године по поднетим пријавама предузимали радње у вези са својим законским овлашћењима, издавали наредбе, прикупљали документа и прибављали изјаве подносиоца пријава, а затим доносили решења применом важећих прописа, због чега у њиховом поступању нема противправности, па самим тим ни основа за досуђење тражене нематеријалне штете.

Такав закључак и правни став другостепеног суда Врховни суд не прихвата. По оцени Врховног суда, основани су ревизијски наводи тужилаца да је због погрешне

примене материјалног права од стране другостепеног суда чињенично стање остало непотпуно утврђено.

На основу одредбе члана 145. став 2. Устава Републике Србије, судске одлуке се заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона.

Одредбом члана 16. став 2. Устава Републике Србије прописано је да су општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и да се непосредно примењују. Због тога се, од ратификације и Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода непосредно примењује (Закон о ратификацији Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист Србије и Црне Горе“ Међународни уговори број 9/03, 5/05, 7/05) и („Службени гласник Републике Србије“ Међународни уговори број 12/2010) што значи да судови своју одлуку могу непосредно да заснују и на тој конвенцији.

Одредбом члана 8. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, прописано је право на поштовање приватног и породичног живота тако што свако има правона поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке.

Због наведеног другостепени суд је побијану пресуду донео погрешном применом материјалног права, јер је закључио да у конкретном случају нема места примени члана 8. Европске конвенције на коју се тужиоци позивају, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Другостепени суд, доносећи побијану пресуду, није у свему поступио по примедбама Врховног касационог суда датим у решењу Рев 3774/2022 од 27.04.2022. године којим је укинута пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3225/21 од 14.12.2021. године. Наиме, другостепени суд није утврдио, нити је ценио да ли су надлежни органи тужене пружили тужиоцима поуздане информације о статусу и судбини њиховог детета када су им се тужиоци таквим захтевом обратили или не. Услов за накнаду претрпљене штете, како материјалне, тако и нематеријалне, јесте предузимање штетне (противправне) радње у узрочној вези са штетом, као последицом, а која је у случају одговорности за нематеријалну штету у психичкој сфери оштећених. Дакле и даље је остало неутврђено да ли постоје пропусти у поступању надлежних органа тужене у вршењу или у вези са вршењем њихових функција, у смислу неправилног или незаконитог поступања, који су у узрочнопоследичној вези са правним основом по ком тужиоци траже накнаду предметне штете.

У смислу наведеног треба имати у виду да је Република Србија донела Закон о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породицишта у Републици Србији („Службени гласник Републике Србије“ број 18/20 од 03.03.2020. године, који је ступио на снагу 11.03.2020. године) и примењује се истеком

рока од 3 месеца од дана ступања на снагу, изузев одредаба члана 3, 5, 15, 16. и 17. овог Закона који се примењују од дана ступања на снагу овог Закона. Тим Законом је прописан поступак у коме се утврђују чињенице о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породициштва или из здравствених установа у Републици Србији и поступак у коме се досуђује правична новчана накнада нематеријалне штете, као и органи који су надлежни за спровођење закона. Другостепени суд није утврдио ни да ли су тужиоци по том основу водили поступак или не, а ако јесу да ли им је у том поступку досуђена правична новчана накнада нематеријалне штете или не.

На основу изложеног, ревизија тужилаца је усвојена и одлучено као у изреци решења.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду све примедбе наведене у овом решењу и решењу Врховног касационог суда Рев 3774/2022 од 27.04.2022. године, употпуниће чињенично стање и правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци решења, применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**